

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-03-26

Diarienummer N609-0946/24

Handläggare:

Jonas Österberg

E-post: jonas.osterberg@grundskola.goteborg.se

Yttrande över English School Gothenburgs ansökan om att starta en skolenhet i Torslanda

Förslag till beslut

I grundskolenämnden,

1. Grundskolenämnden översänder förvaltningens förslag till yttrande som sitt yttrande till Skolinspektionen.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning

Grundskoleförvaltningen bedömer att både antalet och andelen elever som går på fristående skola kommer att öka under perioden 2024 - 2029 samtidigt som aktuell befolkningsprognos visar att antalet elever i Göteborg kommer minska de närmaste fem åren.

Konsekvensen blir att flera kommunala skolenheter kan komma att behöva justera sin kapacitet. Detta kommer att medföra att några skolenheter kommer att tappa flertalet elever enskilda år vilket riskerar att ge underskott. Samtidigt kommer de förvaltningsgemensamma kostnaderna behöva fördelas på färre elever.

Det finns dock en del omständigheter kring English School Gothenburgs (ESG) ansökan som gör det svårt att bedöma deras påverkan på andra skolenheters ekonomi.

Bedömning ur ekonomisk dimension

I jämförelse med tidigare läsårsstarter utmärker sig höstterminsstarten 2024 - 2025 och 2025 - 2026 som de läsårsstarter där de fristående skolornas kapacitet i Göteborg ökar som mest enligt det som är känt för förvaltningen. Utöver de fem ansökningar som nämnden har att yttra sig över under 2024 startar Internationella engelska skolans (IES) en enhet i Södra Änggården. Jensen Education har skjutit på sin start i Botaniska trädgården till 2025 samtidigt som Räddningsmissionen och Utbildia AB har var sitt tillstånd som kan aktiveras under 2025 om de hittar lokaler. Det finns dock en osäkerhet om Jensen kommer att starta en skolenhet vid Botaniska då de inte fått de bygglov de önskat.

När en fristående skola startar eller stänger får det alltid konsekvenser för andra skolenheter. När Noblaskolan i Nya Hovås flyttade och expanderade och Fridaskolan i Kallebäck startade, fick det stor påverkan på Brottkärrskolans och Skårsskolans ekonomi

som fick hanteras med personalminskningar och organisationsförändringar. Även andra skolor påverkades på liknande sätt.

Ansökningarna 2024 omfattar en kapacitetsökning för fristående skolor på cirka 900 elever och sammantaget med kommande etableringar av IES och Jensen är det en kapacitetsökning på närmare 2 000 elever. Om Räddningsmissionen eller Utbildia hittar lokaler ökar kapaciteten på fristående skolor med ytterligare några hundra elever. De flesta fristående skolor i Göteborg fyller sina platser och flera av dem har långa köer. Det sista året har dock några fristående skolor inte kunnat fylla samtliga av sina platser i alla årskurser. Bedömningen är dock att både antalet och andelen elever som går på fristående skola kommer att öka under perioden 2024 - 2029 samtidigt som aktuell befolkningsprognos visar att antalet elever kommer minska de närmaste fem åren.

Konsekvensen blir att flera kommunala skolenheter kan komma att behöva justera sin kapacitet. Några skolenheter kommer att tappa fler elever enskilda år vilket riskerar att ge underskott. Samtidigt kommer de förvaltningsgemensamma kostnaderna behöva fördelas på färre elever.

Det finns en del omständigheter kring English School Gothenburgs (ESG) ansökan som gör det svårt att bedöma deras påverkan på andra skolenheters ekonomi. ESG planerar att starta sin skola i ett område där det saknas bostäder, Sörredsområdet vid Volvofabriken. Det finns därmed inte ett naturligt bostadsområde eller skola där elever kan förväntas söka till ESG. De använder sig av en prioriteringsordning där elever som kommer med engelskspråkig skolbakgrund eller bor tillfälligt i Sverige prioriteras framför elever som söker och redan bor i Göteborg. Antalet elever som byter till ESG från en annan skolenhet i Göteborg kommer därför vara mindre än för andra nystartande skolor. Troligt är att många av familjerna som flyttar till Göteborg i samband med Northvolts etablering och Geelys expansion kommer att söka plats på ESG i Torslanda. Det finns en viss osäkerhet i vilken utsträckning de båda företagens expansion är beaktade i stadens befolkningsprognos.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Antalet elever som flyttar till Göteborg temporärt eller för en längre tid och har engelska som modersmål eller skolspråk ökar. Förändringen av näringslivet i Göteborg med stora nyetableringar av företag som rekryterar personal på en internationell marknad och det ökade internationella utbytet inom den akademiska världen är två faktorer som ligger bakom utvecklingen. Många familjer som omfattas av detta har barn i skolåldern och efterfrågar en undervisning helt eller delvis på engelska. Idag finns det en större efterfrågan på tvåspråkig undervisningen på engelska än vad skolorna i Göteborg kan erbjuda. Genom att fler skolor erbjuder tvåspråkig undervisning underlättas situationen för elever som vill ta del av en svensk utbildning samtidigt som deras framtid mycket väl kan finnas i ett annat land än Sverige.

Bedömningen är att det ligger i en del barns bästa att elever via en tvåspråkig undervisning på engelska får en fortsättning på en tidigare skolkärrä från ett annat land och/eller får en bra förberedelse för senare studier eller arbete utomlands.

Samverkan

Information på facklig samverkansgrupp (FSG) den 15 april 2024.

Bilagor

1. Yttrande till Skolinspektionen angående English School Gothenburg:s ansökan om tillstånd att starta en F-9 skola i Göteborg
2. Befolkningsprognos fram till 2040
3. Sammanställning av samtliga kommunala och fristående skolor
4. Karta över skolenheter i Göteborg
5. Beslutade enhetsförändringar för kommunala skolenheter 2024
6. Ansökan om att starta en F-9 skola

Ärendet

Stiftelsen English School Gothenburg (ESG) har ansökt om att starta en F-9 skolenhet hos Skolinspektionen. Göteborgs Stad har som lägeskommun möjlighet att yttra sig om ansökan. Grundskolenämndens yttrande ska vara Skolinspektionen tillhanda senast den 26 april 2024.

Beskrivning av ärendet

ESG har ansökt hos Skolinspektionen om ett andra skoltillstånd i Göteborg. ESG har idag en skolenhet i Hagen Göteborg. Idag går 420 Göteborgselever på skolan. ESG anger att de ska etablera sin skolenhet i anslutning till Volvo Cars anläggningar i Torslanda. De uppger till förvaltningen att de idag har flera elever på Hisingen som både går på deras nuvarande enhet och som är intresserade av att börja på den nya enheten i Torslanda.

ESG har likt flera andra enskilda skolhuvudmän som erbjuder tvåspråkig undervisning på engelska, kontakt med Business Region Göteborg och flera internationella företag i staden som under flera år efterfrågat ett ökat utbud av skolplatser med undervisning på engelska.

Förvaltningens bedömning

Dimensionering av skolverksamhet planeras alltid med lång tidshorisont. Göteborgs Stad har sedan tillkomsten av grundskolenämnden tagit ett mer samlat grepp om planeringen och dimensioneringen av kommunal skolverksamhet i staden. Under de senaste fyra åren har prognosen för elevutvecklingen förändrats.

Tidigare har förvaltningens bedömning om nya skolansökningar varit att de enskilda skolhuvudmännens planerade kapacitet, motsvarat halva den prognostiserade ökningen av elever i staden. 2024 ser befolkningsprognosen helt annorlunda ut. De närmaste fem åren beräknas antalet elever att minska och klart understiga den expansion av platser som finns på fristående skolor.

Under 2024 startar IES Södra Änggården och Jensen Education AB har skjutit upp sin start vid Botaniska trädgården till 2025. Tillsammans innebär det kapacitetsökning på cirka 900 elever. Det finns dock en osäkerhet om Jensen startar då de inte fått de bygglov som de önskat. Två enskilda skolhuvudmän fick under 2023 tillstånd att starta nya skolenheter, Utbildia AB och RM Bildning AB. De har i dagsläget inga lokaler att starta i. Om de hittar lokaler kan det innebära att fristående skolors kapacitet ökar med ytterligare några hundra skolplatser.

ESG anger att de ska starta sin nya skola i Sörredsområdet vid Volvocars anläggning i Torslanda. ESG har idag några tusen elever i kö och det finns enligt ESG stort intresse för deras nya skola i Torslanda. Troligtvis kommer många av skolans nya elever komma från Hisingen, men även andra delar av staden och andra kommuner. Vilken påverkan som deras nya skolenhet kan ge på enskilda skolenheter på Hisingen kan inte förvaltningen bedöma.

Inom Business Region Göteborg har frågan om undervisning på engelska diskuterats under flera år. Bedömningen är att det saknas skolplatser för engelskspråkiga barn som flyttar till Göteborg med sin familj i samband med olika företags expansion i staden. Tillsammans med andra ansökningar från enskilda skolhuvudmän som avser att ha en

liknande undervisning kommer antalet platser med tvåspråkig undervisning på engelska att öka med drygt 800 skolplatser.

När Skolinspektionen värderar nya skoltillståndns påverkan på den kommunala skolekonomin är det i ett tidsperspektiv på fem till tio år. Förvaltningen bedömer att de konsekvensbeskrivningar som förvaltningen lyfter fram i sitt yttrande till Skolinspektionen inte kommer påverka deras bedömning. En kommun ska enligt Skolinspektionens praxis kunna klara av att ställa om sin verksamhet inom en tioårsperiod.

Skolinspektionens hantering av tillståndsprövning och etableringskontroll är till liten hjälp för Göteborg som lägeskommun och förvaltningens kapacitetsplanering, särskilt på kort sikt. Förvaltningen har sedan flera år en nära kontakt med de enskilda skolhuvudmän som planerar att söka eller har sökt tillstånd att starta skolenheter. Förvaltningen har som ambition att särskilt rektorer på kommunala skolor ska få tidig information om hur nystartade skolor påverkar skolans planeringsförutsättningar. Även om kontakterna varit goda och informationsöverföringen från de fristående skolorna varit bra visar erfarenheten att det är svårt att förutse vilka kapacitetsjusteringar som behöver göras på de olika skolorna.

Protokollsutdrag skickas till

Skolinspektionen

Göteborgs Stad Grundskoleförvaltningen

Maria Andersson
Förvaltningsdirektör

Helena Sjöberg
Avdelningschef Styrning och ledning